بەرنامەو

پێڕەوی ناوخۆی

یەکێتی نەتەوەیی دیموکراتی کوردستان YNDK

پەسندکراوی کۆنگرەی پێنجەمی YNDK

کە لەڕۆژانی ١٢-١٣/١٢/٢٠١٢ لەهەولێر بەسترا

بەرنامە

SOVIET UNION
Black Sea
Caspian Sea
TURKEY
KURDISTAN
CYPRUS
LEBANON
SYRIA
IRAQ
IRAN
JORDAN
EGYPT
KUWAIT
BAHRAIN
QATAR
SAUDI ARABIA
Red Sea
UNITED ARAB EMIRATES
Gulf of Oman

سەرەتا

لەمێــژووی دروســتبوونو رەوتــی گەشــەی کۆمــەڵگای مرۆڤدا هەستو بیری نەتەوەیی یەکێکە لە هێـزە کاریگـەرو بزوێنــەرو رێکخــەرەکانی پەیوەندییــە کۆمەڵایەتییــەکانی کۆمەڵگا جیاجیاکانی مرۆڤایەتی لـەناوخۆیانو لـەدەرەوەو بەرامبەر یەکتریشدا.

لەهــــەمان کاتـــدا نەتەوایـــەتی فاکتـــەرێکی گرنگـــی دروستبوونی ئیمپراتۆریەتە گـەورەکانی مێـژووە، هـەروەك چـــۆن فاکتـــەرێکی گرنگـــی لێکهەڵوەشـــانەوەی ئـــەم ئیمپراتۆریەتانەشـە لەسـاتەوەختی هەڵگیرسـانی شۆڕشـی

نەتـــەوەیی نەتـــەوە بندەســـتەکان (لـــەدژی ئـــەو بەرژەوەندییانەی نەتەوەی سەردەست کە لەسـەر حسابی بەرژەوەندییەکانی نەتـەوەی بندەست بەدەست هـاتووەو راگیراوە) بۆ سەربەخۆیی نەتەوەیی.

بـۆ ئێمـەی کـوردیش (کوردایـەتی) کـە بـیری نەتـەوەیی کــوردە بەکاریگــەرترین چــەکی دەزانــین بــۆ رووبــەڕوو بوونـەوەی گشت سیاسـەتەکانی داگیرکـاریی داگیرکـەرانی کوردســتانو بــۆ بەرجەســتە کردنــی کەســایەتی کــوردو دەیکەینە بەردی بناغە بۆ بەدیهێنانی ئامانجەکانمان.

پرەنسیپە نەتەوەییەکان

کێـشەی کـورد بـەهۆی داگیرکـردنو گەمارۆدانییـەوە تووشی ئاڵۆزی بووەو دوژمنانیـشی هـەموو جـۆرە پـیلانو نەخشەیەك بۆ بەدیهێنانی ئامانجە ناڕەواکانیان دادەڕێـژن، بۆ دەربازکردنی ئەم گرفتانە دەبـێ ئـەم پرەنـسیپانە وەك سەرەتایەکی ئاسایشی نەتەوەیی لەبەرچاو بگیرێ:

١- دوژمنی هـەر پارچـەیەکی کوردسـتان دوژمنـی تـەواوی نەتەوەی کوردە.

٢- هێــزی جــەماوەرو پــشت بەســتن بــەتواناو وزەی کاریگــەرترین چــەکە، کــە لەخــەباتی نەتەوەییــدا بەکاربهێنرێ.

٣- کوردایەتی ئامانجەو حیزبایەتی هۆکارە.

٤- یەکلایی کردنەوەی کێشە سیاسییەکان لەنێوان لایەنە سیاسییەکانی کوردستاندا لەڕێگەی زەبرو زەنگەوە تەنها لەخزمەتی داگیرکەراندایە.

٥- دەست هەڵگرتن لە هەر بستە خاکێکی کوردستان خیانەتێکی نەتەوەییە.

٦- دەبێ پەیوەندی حزبو لایەنە سیاسییەکانی کوردستان لەگەڵ وڵاتانی ناوچەکەو دەرەوە بەئاگاداریو لەڕێی حکومەتی کوردستان بێت، بەشێوەیەکی هەرەمەکیو بۆ بەرژەوەندی تەسکی حزبی نەبێت، بەڵکو دەبێت لەبەرژەوەندی باڵای نەتەوەییماندا بێت.

ئامانجە نەتەوەیی و نیشتمانییەکان

کورد کۆنترین نەتەوەیە لەڕۆژهەلاتی ناوەڕاستدا، خاوەنی خاکو دابو نەریتو زمانو کەلەپوورو مێژووی تایبەتی خۆیەتی، لەسەرەتای ئەم سەدەیەوە خاکەکەی بەسەر دەولەتە کۆلۆنیالیستەکانی دراوسێدا بەزۆرەملێ دابەشکراوەو لە هەر چوار لاوە داگیرکەران (عێراق، تورکیا، ئێران، سوریا) بە هەموو شێوازێکی سەربازیو سیاسیو دەروونی لەهەولی سڕینەوەی مۆرکی نەتەوەییو شێواندنی کەسایەتیو بنبڕکردنی نەتەوەی کوردنو خاکەکەی تەعریبو تەتریکو تەفریس دەکەنو سامانی

ئابووریو شارستانیو کلتووری بەتاڵان دەبەنو سەرەتایی ترین مافی مرۆڤی لێ قەدەغە دەکەن، بۆ گۆڕینی ئەم واقیعە سەپاوە ئێمە خەباتی نەتەوەییو نیشتمانیمان بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجانە پیادە دەکەین:

یەکەم: ئامانجە ستراتیژییەکان

بۆ بەدیهێنانی ئامانجە ستراتیژییەکان، پێویستە هەموو وزەیەکی ماددیو مەعنەوی گەلی کوردستان بخرێتە گەڕو بەدیهێنانی ئەم ئامانجانە هەمیشە لەبەرچاو بگیرێو لە هەموو کاروبارەکانماندا رەنگ بداتەوەو لەسەروو هەموو بەرژەوەندییەکی ترەوە دابنرێ کە بەم جۆرەیە:

أ- سەربەخۆییو یەکگرتنەوەی کوردستانو رزگارکردنی لە هەموو دەسەڵاتێکی داگیرکەر.

ب- دامەزراندنی دەوڵەتێکی کوردی یەکگرتوو کە لەبڕیاری سیاسیو سیستمی ئابووریدا خاوەنی سەربەخۆیی خۆی بێت.

ج- چەسپاندنی بنەماکانی ئازادیو دیموکراتیەتو دادپەروەریو سەروەری یاسا.

د- رەخساندنی هەلو مەرج بەشێوەیەکی یەکسان لەبەردەم هاووڵاتیانی کوردستاندا بێ گوێدانە ئینتمای نەتەوەییو مەزهەبی.

هـ- دابینکردنی هەموو مافێکی شەرعی، سیاسیو ئیداریو رۆشنبیری بۆ نەتەوەکانی دیکەی سەر خاکی کوردستان.

و- خەبات دەکەین بۆ گەڕاندنەوەی خاکی کوردستانی سۆری بندەستی ئەرمێنیاو ئازەربایجان بۆ سەر خاکی کوردستان.

دووەم: ئامانجە هەنووکەییەکان

ئامانجـە هەنووکەییـەکانمان هەنگاوێکـە بـۆ بـەدیهێنانی ئامانجــە ســتراتیژییەکانمانو بەخۆشــکردنی زەمینــەش دادەنرێ کە بریتین لە:

أ- چەسپاندنی فیدرالی لەسەر ئەم بنچینانەی خوارەوە:

١- نەتـەوەی کـورد لەباشـووری کوردسـتاندا بەشـێکە لـە نەتــەوەی کــوردی پارچــەکراوو نەتــەوەی عــەرەبیش لەعێراقدا بەشێکە لەنەتەوەی عەرەب

٢- پرۆسەی فیدرالی لەشێوەی دوو کۆمـاری کوردسـتانیو عێراقیدا جێبەجێ بکرێتو ئارەزوومەندانـە هـەردوو گـەل لــەپێناوی دەســتەبەر کردنــی بەرژەوەنــدی هاوبــەش لەنێوانیاندا بەئیرادەیەکی سەربەخۆ کۆبکاتەوە.

٣- هــەردوو گــەل بۆیــان هەیــە لەڕێگــەی ریفرانــدۆمی جەماوەری بڕیاری کشانەوە بدەنو مـافی دیـاری کردنـی چارەنووسیشیان پارێزراو بێت.

٤- هــەموو مــافێکی سیاســیو ئیــداریو رۆشــنبیری نەتەوەکانی دیکە لە هەردوو کۆمارەکەدا پـارێزراو بێـتو لەبەردەم یاسادا هاوولاتیان یەکسان بن.

٥- جیاکردنەوەی دەسـەلاتەکانی یاسـادانانو راپەرانـدنو دادوەری لەیەکتری.

ب- گەڕاندنـەوەی ناوچـە دابڕێنراوەکـانی کوردسـتان بـۆ سەر سنووری ئیداری حکومەتی کوردستان.

ج- چەسپاندنو پێڕەوکردنی ئەو بەندانەی کە مـافی مـرۆڤ دەپارێزن.

د- نەهێشتنی ئەو کۆسـپانەی کـە رێگـرن لەبـەردەم مافـە سروشتیو مرۆڤایەتییەکانی ئافرەتدا بۆ ئەوەی کەسـایەتی کۆمەلایەتی خۆی پێشبخات.

هـ- بەکردەییکردنی دۆزی رەوای کورد بەدۆزێکی جیهانی.

و- دیاریکردنی ستراتیژێکی یەکگرتوو لەنێو باڵە سیاسییەکانی کوردستاندا.

ز- نەهێشتنی ئەو زاراوانەی کە مانای لکاندنی کوردستان بەوڵاتانی داگیرکەر دەبەخشنو قەدەغە کردنیان لە بەکارهێنانیان لەنێوان هەڤاڵانو راهێنانی تاکەکانی کورد لەسەر بەکار نەهێنانیان.

سێیەم: ئەرکە بەپەلەکانی ئەمڕۆ

ئەرکە بە پەلەکانی ئەمڕۆمان بریتییە لەپاراستنو پێشخستنی دەسکەوتەکانی راپەڕین لەباشووری کوردستاندا بەم جۆرە:

أ- چەسپاندنی سەرۆکایەتیو پەرلەمانو حکومەتی کوردستانو نەهێشتنی هۆکارەکانی لاواز بوونیان.

ب- هەوڵدان بۆ فراوانکردنی پرۆسەی دیموکراتیزە کردنی حکومەتی کوردستان.

ج- داڕشتنی دەستوورێکی تایبەت بە کوردستانو خستنەڕووی بۆ ئەوەی گفتوگۆی جەماوەری لەسەر بکرێت.

د- دانانی یاسایەکی نوێ بۆ هەڵبژاردن کە مەرجی ١٪ دەنگەکان بێت بۆ بەشدار بوون لەپەرلەمان.

هـ- جێبەجێ کردنی یاسای پارتو کۆمەڵەو ڕێکخراوو چاپەمەنییەکان.

و- دامەزراندنی سوپایەکی یەکگرتووی کوردستانی کە پێڕەوی خزمەتی سەربازی بەزۆر بکات.

ز- دابین کردنو بەرزکردنەوەی ئاستی بژێوی گەلی کوردستانو بەکارهێنانی داهاتەکانی حکومەتی کوردستان بۆ ئەم مەبەستە.

ح- دابین کردنی ئاسایش‌و ئارامی بۆ گەلی کوردستان.

گ- کارکردن بۆ بەستنی کۆنگرەیەکی نەتەوەیی سەرتاسەری کە تەواوی باڵە سیاسییەکانی هەموو بەشەکانی کوردستان تیایدا بەشدار بن.

ی- هەوڵدان بۆ جێبەجێ کردنی ئەو بڕیارە نێودەوڵەتییانەی کە هەلومەرجی تایبەتی باشووری کوردستان لەبەرچاو دەگرن.

ك- هەوڵدان بۆ پێکهێنانی ئەنجومەنێکی سیاسی کوردستانی یەکگرتوو.

ل- بەرەنگاربوونەوەی هەموو هەوڵ‌و پیلانەکانی ڕژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان بۆ بەعەرەبکردن‌و بەفارسکردن‌و بە تورککردن‌و سڕینەوەی مۆرکی نەتەوەییمان.

ئامانجە ئابوورییەکان

سەرەڕای ئەوەی داگیرکەران هەموو سامانێکی ئابووری کوردستان تالآن دەکەنو لە هەموو پرۆژەیەکی پیشەسازیو ئاوەدانیو گەشەکردنیش بێبەشیان کردووەو هەوڵیانداوە هەموو بنەما ئابوورییەکانی بپووکێننەوەو سیاسەتی تێکدانی دێهاتەکانو سوتماککردنیان پیادە کردووە، بۆیە خەبات دەکەین لەپێناوی:

١- ئاوەدانکردنەوەی دێهاتەکانی کوردستانو پەرەپێدانی کشتوکاڵو ئاژەڵداری.

٢- بەگەڕخستنەوەی کارگە لەکارکەوتووەکانو دابینکردنی پارچەی یەدەگو کەرەستەی خاوو پسپۆری تایبەت بۆیان.

٣- چارەسەرکردنێکی ریشەیی بۆ کێشەی کشتوکاڵو زەوی‌و ئاودێری.

٤- پێشخستنی کشتوکاڵو هێنانی پێویستییە تەکنیکییەکانو نیشاندانی رێوشوێنە زانستییەکان بە جوتیاران لەم بوارەدا.

٥- بەکارهێنانی سەرچاوەکانی وزەو گەیاندنی تەزووی کارەبا بۆ هەموو شارو دێیەکی کوردستان.

٦- دەرهێنانی کەرەستەی خاو بەشێوەیەکی رێکو پێکو بەپێی بەرنامەو بۆ بەکارهێنانی ناوخۆو ناردنیشی بۆ دەرەوە.

٧- دانـانی یاسـاکانی گـومرگو کۆکردنـەوەی داهاتـەکانی گومرگ لەخەزینەی حکومەتی کوردستاندا.

٨- هاندانو بایەخدان بەکەرتی تایبەت.

٩- دامەزرانـــەوەو بایەخپێـــدانی بانقـــە بازرگـــانیو پیشەسازیو کشتوکاڵییەکان.

١٠- گرنگی دان بە گەشتوگوزار.

١١- بە پیشەسازی کردنی کوردستان.

ئامانجە کۆمەڵایەتییەکان

١- بیناکردنـەوەی کەسـایەتی کـورد لەسـەر بناغـەی بـڕوا بەخۆبوون.

٢- پاککردنـــەوەی هـــەموو شـــوێنەوارێکی داگیرکـــەران لەکۆمەڵگەی کوردستاندا.

٣- لابردنی هەموو ئەو یاسـایانەی کـە لەبایـەخی ئـافرەت کەم دەکەنەوەو هەوڵدان بۆ یەکسانکردنی ئافرەتو پیاو لەمافو ئەرکەکانیاندا.

٤- ڕێزگرتن لە پـەیوەندییە خێزانییـەکانو دابونەریتـەکانی کۆمەڵگەکـــەمانو پێشخـــستنو گونجانـــدنی لەگـــەڵ گۆڕانکارییەکانی سەردەم.

٥- زامنکردنـــی مافـــەکانی کرێکـــارانو زەحمەتکێـــشانو کاسـبکارانو هـەموو ئەوانـەی کـە داهـاتی سـنوورداریان هەیە.

٦- گرنگیدان بە کەسوکاری شەهیدانو ئەنفالکراوەکانو کەم ئەندامان.

٧- گرنگیدان بە باری تەندروستی کۆمەڵ.

٨- بایەخدان بە چاککردنی گوزەرانی خانەنشینان (المتقاعدین).

٩- رێزگرتن لە بنەما کۆمەڵایەتییەکانی کۆمەڵگای کوردستان.

١٠- گرنگی دان بە دابینکردنی ژیانو پێداویستییەکانی منداڵو لاوانی کوردستان.

١١- نەهێشتنی هەستی دەمارگیری خێڵەکیو ناوچەیی لەکایەی کۆمەڵایەتی کۆمەڵگای کوردیدا.

١٢- هەوڵدان بۆ دابینکردنی ژیانو پێداویستی دانیشتوانی گوندە تازە ئاوەدانکراوەکان.

١٣- رێگرتن لەبازرگانیکردنو بەکارهێنانی ماددە هۆشبەرەکان.

ئامانجە پەروەردەیی و رۆشنبیرییەکان

١- دانانی پرۆگرامی خوێندنو پەروەردە لەکوردستاندا کە رەنگدانەوەی واقیعی نەتەوەیی کوردو کوردستان بێتو بگونجێ لەگەڵ سروشتی کۆمەڵگەماندا.

٢- نووسینەوەی مێژووی کوردستان بەشێوەیەکی بابەتیو زانستیانە.

٣- هەوڵدان بۆ پێکهێنانی زمانی ئەدەبی یەکگرتووی کوردی لەرێگەی دەزگاکانی خوێندنی تایبەتو لەقوتابخانەکاندا.

٤- نەهێشتنی نەخوێندەواریو بەزۆر فێرکردنی.

٥- بایەخدانو پێشخستنی زانکۆو ئەنستیتۆو کردنەوەیان لەهەموو شارەکانی کوردستاندا.

٦- بایەخدان بە زمانو ئەدەبو هونەری کوردی.
٧- دامەزراندنی دەزگای وەرگێڕانو وەرگێڕانی سامانی ڕۆشنبیری جیهانیو ناساندنی کلتوری نەتەوەییمان بە نەتەوەکانی دیکەی جیهان.
٨- بایەخدان بەبواری وەرزش لەکوردستاندا.
٩- هەوڵدان بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی ڕۆشنبیریو هۆشیاری نەتەوەیی لای جەماوەر.
١٠- بایەخدان بە کۆمەڵەو سەندیکا پیشەییو هونەریو ئەدەبیو ڕۆشنبیرییەکانی کوردستان.
١١- بایەخدان بە سیستمو یاساکانی مافی مرۆڤو دیموکراسیو کۆمەڵگای مەدەنی لەبوارەکانی خوێندندا.
١٢- دامەزراندنی دەزگایەکی ڕۆشنبیریو ڕاگەیاندنی نەتەوەیی یەکگرتووی بەرفراوان کە لەناوەوەو دەرەوەی وڵاتدا کاریگەر بێت.

ژینگە

ژینگە لانەی گشت بوونەوەرە بەشەریو زیندووەکانە، پێویستە لەگشت کارێکی خۆویستانەو سروشتییانە بپارێزرێ، هەر بۆیە (YNDK) تێدەکۆشی لەپێناوی:

١- نەهێشتنی شوێنەوارەکانی شەڕی شۆڤێنیستی لەبازگەو تەڵبەندو مینەکانو... هتد.

٢- دانانی یاسایەك بۆ پاراستنی ژینگەی کوردستان.

٣- وەرزی راوکردن دیاری بکرێتو سنوورێك بۆ بڕینەوەو سوتاندنی دارستانەکان دابنرێت، کە لەماوەی چەند ساڵی رابردوودا تووشی هاتینو بایەخ بە چاندنی درەخت بدرێت.

٤- قەدەغەکردنی راوکردنی باڵندەو ئاژەڵە کێوییە دەگمەنەکانی کوردستان.

دادوەری

١- کاراکردنی دەسەڵاتی دادوەری سەربەخۆ لەپەنا هەردوو دەسەڵاتی یاسادانانو جێبەجێ کردندا.

٢- سەربەخۆیی دادگاکانو دەست نەخستنە ناو کاروبارەکانیانەوە.

کەلەپوور

کوردستان لانکی کۆنترین شارستانیەتە، هەزاران ساڵ بەر لەزایین ئاوەدان بووە، ئەو گەلانەی لەسەری ژیاون بە باب‌و باپیرانی گەلی کوردستان دادەنرێن‌و شارستانێتییەکەیان بەشێکە لەشارستانێتی کوردستان کە هەمیشە بەهۆی داگیرکەرانەوە بەتاڵان براوەو شێوێنراوەو

پشتگوێ خراوە ئەویش بۆ سڕینەوەی بنەمایەکی سەرەکی نەتەوەکەمان بووە، بۆیە خەبات دەکەین بۆ:

١- کۆکردنـــەوەی بەڵگەنامـــەو ئاســـەوارە کۆنـــەکان لەمۆزەخانـــەکانی جیهانـــداو، کۆکردنـــــەوەیان لەمۆزەخانەیەکی نەتەوەییدا.

٢- پاراسـتنی ئاڤـاهیو قـەڵاو شـوێنە کۆنـەکانو بایـەخ پێدانیان.

٣- ڕێگـرتنو سـزادانی ئـەو کەسـانەی کـە ئاسـەواری کوردستان ئەنفال دەکەنو بازرگانی پێوە دەکەن.

٤- زەمینە خۆشکردن بۆ زاناکان بۆ لێکۆڵینەوەی زیـاتری ئارکیۆلۆژی لەکوردستاندا.

پێڕەوی ناوخۆ

بەشی یەکەم

بنەما گشتییەکان

مادەی یەکەم: ناوی ڕێکخراو (یەکێتی نەتەوەیی دیموکراتی کوردستان)، کورتکراوەکەی (YNDK)ە.

مادەی دووەم: ئالاێ کوردستان ئالای (YNDK) دەبێت.

مادەی سێیەم: ئارمی (YNDK) بریتییە لە (ئەستێرەیەکی چوارلا، ڕۆژێک، نەخشەی کوردستان) لەسەر یەك، لەسەر قوماشێکی سپی.

مادەی چوارەم: (یەکێتی نەتەوەیی دیموکراتی کوردستان): ڕێکخراوێکی نەتەوەیی سیاسی جەماوەریو یەکێتییەکی ئارەزوومەندانەیە بۆ تێکۆشەرانو نیشتمانپەروەرانی کوردستان، کە هاوبیریو هاوخەباتی لەپێناو سەربەخۆیی کوردستانو یەکێتی خاکەکەیو ئازادی گەلەکەی بەپێی ڕێڕەوێکی زانستییانەی هاوشانی خەباتی دیموکراتییانەی سەرچاوە گرتوو لەمافی چارەنووسی گەلانو مافەکانی مرۆڤدا کۆیان دەکاتەوە.

بەشی دووەم

بنەما گشتییەکانی ڕێکخستنی (YNDK)

مـادەی پێنجـەم: بنـەمای ڕێکخـستنی نـاوەخۆیی (YNDK) لەدەرکردنی سەرجەم بڕیارەکانو دەستنیشانکردنی چالاکییە سیاسیو جەماوەرییەکانو هیدیکەیش لەسەرەوە بۆ خـوارەوە لەم چەمکە دیموکراتییانەی خوارەوە سەرچاوە دەگرێ:

١- سەرجەم ستافەکانی YNDK لەخوارەوە بۆ سـەرەوە بەپێی هەڵبژاردنو بەدەنگدانی نهێنی ڕاستەوخۆ ئـەنجام دەدرێت.

٢- هەموو ئەنـدامێك مـافی ئـەوەی هەیـە چـاودێری هێڵـی سیاسی گشتیی (YNDK) بکات کە لەلایەن کـۆنگرەوە بڕیاری لەسەر دەدرێت، هەروەها لەسەریەتی پارێزگـاری لەیــەکێتی بــیرو سیاســەتی ڕێکخــستنو بڕیارەکــانی کۆنگرەو سەرکردایەتیی YNDK بکات.

٣- ڕەخنــەو ڕەخنــە لــەخۆگرتن بنــچینەی ســەرەکییە لەژیانی ڕێکخستنی YNDKدا.

٤- هەموو بڕیارەکان بەزۆرینەی دەنگ وەردەگیرێن و کەمینەش دەبێ جێبەجێیان بکات.

مادەی شەشەم: YNDK چالاکییە سیاسیی و جەماوەرییەکانی خۆی بەپێی ئەم بەرنامەیەی خوارەوە کە لەم بنەمایانە پێکهاتووە ئەنجام دەدات:

١- پەرەپێدان و پێشخستنی تێکۆشانی گەلی کوردستان و ئەو دەسکەوتانەی کە گەلی کوردستان لەکوردستاندا بەدەستی هێناون.

٢- چەسپاندنی بنەما دیموکراتییەکان و ڕێزگرتنی ئازادییە سیاسیی و ڕێکخراوەیی و گشتییەکان و بنەماکانی مافی مرۆڤ کە لەڕاگەیاندن و بەڵگەنامە نێودەوڵەتییەکاندا بڕیاری لەسەر دراوە.

٣- بەدەستهێنانی ئامانجەکانی YNDK بە ئامرازە ئاشتیخوازیی و دیموکراتییەکان بۆ دەسەڵات وەرگرتن بێ پەنا بردنە بەر توندوتیژیی و تۆقاندن و تەفرەدان.

بەشی سێیەم
ئەندامێتی

مـــادەی حەوتـــەم: مەرجـــەکانی ئەنـــدامێتی: هـــەموو هاوولاتییەکی کوردستان بۆی هەیە لـە (YNDK)دا ببێتـە ئەندام بەمەرجێ:

١- تەمەنی لە (١٦) ساڵ تێپەڕ بووبێ.

٢- باوەڕی بە بەرنامەو پێڕەوی ناوخۆی (YNDK) هەبێت.

٣- ئابوونەی دیاریکراو بدات.

٤- لەیـەکێ لـە سـتافەکانی YNDKدا چـالاکی سیاسـی ئەنجامبدات.

٥- ماوەی پالێوراویەتی بۆ ئەندامێتی کە (٤) مانگە تـەواو کردبێت.

٦- هیچ پەیوەندییەکی بـەدەزگاکانی دژ بـە گـەلو دەزگـا کۆلۆنیالیستەکان یا هەر لایەکی دیکە نەبێت.

مادەی هەشتەم: ئەرکەکانی ئەندام:

١- تێکۆشـــان لەپێناو ئامانجەکانی YNDKدا بەهەموو

ئـامرازێکی راســتو رەواو پابەنـد بـوون بـە سیاسـەتی گشتیو جێبەجێکردنی بڕیارەکانی.

٢- پارێزگـاریکردن لـە نهێنییـەکانی YNDK چ لـەبارەی ڕێکخـستنو چ لـەبارەی سیاسـییەوە هـەروەها پـەردە لەڕوو هـەڵماڵینی هـەموو زانیارییـەکو نەشـاردنەوەی لـە YNDK.

٣- پابەند بوون بە بنەماو بنچینەکانی ڕێکخستن.

٤- پێشخـستنی ئاسـتی فکـریو ڕێکخـستنو ڕۆشـنبیری لەپێناو بەدیهێنانی ئامانجـەکانی YNDKو ئاسـانکردنی جێبەجێ کردنیاندا.

٥- دەبێ رەخنەو رەخنە لەخۆگرتن بەگیانێکی بابەتییانـە ئەنجام بدات.

٦- پارێزگاریکردن لەیەکێتی ریزەکـانی YNDK لـەبواری فکریو ڕێکخستندا.

٧- بەرژەوەنـــــدی YNDK لەســــــەروو هـــــــەموو بەرژەوەندییەکی تایبەتدا دابنێ.

مادەی نۆیەم: مافەکانی ئەندام

١- بۆ هەر ئەندامێکی YNDK هەیە کە خۆی بۆ هەموو ستافەکانی YNDK بپاڵێوێ.

٢- بەشداریکردن بەپێی شوێنی ڕێکخستنی لەداڕشتنی سیاسەتی YNDK بەپێشکەشکردنی پێشنیارەکانی بۆ ستافەکانی سەروو خۆی.

٣- بەشداری گفتوگۆ کردن لەناو کۆبوونەوەکاندا بەئازادییەکی رەها.

٤- چاودێریێ جێبەجێکردنی بڕیارەکانی کۆنگرە.

٥- مافی هەیە رەخنە لەبڕیارە سزائامێزەکان بگرێ کە دەرهەقی وەردەگیرێن.

٦- بۆی هەیە هەر کاتێك بیەوێ دەست لەکار بکێشێتەوە، بەمەرجێك بە نووسراو ڕێکخستن ئاگادار بکاتەوە، دوای ئەوەی کە (ئەستۆپاکی- براوه الژمه)ی خۆی دەکات.

مادەی دەیەم: سزاکان:

١- سزاکانی (YNDK) لەم چەند جۆرەدا خۆی دەبینێتەوە:

أ- ئاگادارکردنەوە، ب- سەرزەنشتکردن، ج- راگرتن، د- دەرکردن (طرد).

٢- هەر ئەندامێك ئەرکەکانی بەبێ هۆ جێبەجێ نەکرد بەپێی بەندی (أ) سزا دەدرێتو سزاکەی بەپێی چۆنیەتی فەرامۆشکردنی کارەکەی دیاری دەکرێت.

٣- هەر ئەندامێك بڕیارەکانی رێکخستنی جێبەجێ نەکرد رووبەڕووی سزای (ئاگادارکردنەوە) دەبێتەوەو لەکاتی دووبارە کردنەوەیدا (سەرزەنشت) دەکرێ‌و، لەکاتی بەردەوامبوونیدا بۆ ماوەیەك ئەندامێتی رادەگیرێ‌و لەلایەن ئەو ستافەی کاری تێدا دەکات بڕیاری لەسەر دەدرێت.

٤- ئەنــــدامی YNDK دووچـــاری دەرکـــردن دەبێـــت لەکاتێکدا کە:

أ- پەیوەندی بە دوژمنانی گەلی کوردستان هەبێت.

ب- لەڕێکخستنی دیکەدا کار بکات.

ج- ئاشـکرا کردنــی هەریــەك لەنهێنییــەکانی ڕێکخـستن بـۆ زیان پێگەیاندنی YNDK، لەپێناو بەرژەوەندی خۆیدا.

د- ڕاگەیانـــدنو پڕوپاگەنـــدە بڵاوبکاتـــەوەو هـــەوڵی جیابوونەوە بدات لەریزەکانی YNDKدا.

هـ- لەدەستدانی هەر مەرجێك لەمەرجەکانی ئەندامێتی.

بەشی چوارەم

دەسەڵاتەکانی YNDK

مادەی یانزەهەم: کۆنگرە

١- **کـۆنگرە:** بـاڵاترین دەسـەڵاتە لـە (YNDK)داو هـەر چـوار سـاڵ جارێـك لـەباری ئاسـاییدا بـەپێی بانگەشـەی

سەرکردایەتی YNDK دەبەسترێ، دەشێ کۆنگرە بەپێی پێداویستی قۆناغ لەلایەن سەرکردایەتیو ئەندامانی کۆنگرەی پێشووەوە ببەسترێ.

٢- کۆنگرە پێکدێت لە:

أ- ئەندامانی سەرکردایەتی YNDK.

ب- ئەندامانی ستافە ناوەندییەکانی YNDK.

ج- نوێنەرانی هەڵبژێردراو لەرێکخراوو لێژنەی ناوچەو هەرێمەکان بەپێی ئەو رێژەیەی کە کۆمیتەی سەرکردایەتی دیاری دەکات.

٣- کاروبارەکانی کۆنگرە لەمانە سەرچاوە دەگرێ:

أ- دانانی بەرنامەو پێڕەوی ناوخۆو چاککردنەوەیو دارشتنی ستراتیژی YNDK.

ب- گفتوگۆ کردن لەسەر راپۆرتی سیاسیو پەسەند کردنی.

ج- گفتوگـــۆ کـــردن‌و هه‌ڵـــسه‌نگاندنی راپۆرتـــه‌کانی ســـه‌رکردایه‌تی‌و ســـتافه ناوه‌نـــدی‌و نووســـینگه تایبه‌تمه‌نده‌کان.

د- گفتوگۆ کـردن له‌سـه‌ر دارایـی‌و دیـاریکردنی‌و پێکهـاتن له‌سه‌ری.

ه- هه‌ڵبژاردنی سکرتێری گشتی.

و- هه‌ڵبژاردنی ئه‌ندامانی کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی.

ز- بڕیـاردان له‌سـه‌ر تێکـه‌ڵ بـوون یـان یـه‌کگرتن له‌گـه‌ڵ حیزبێکی دیکه‌دا.

ماده‌ی دوانزه‌هه‌م: کۆمیته‌ی سه‌رکردایه‌تی:

ســـه‌رکردایه‌تی YNDK له‌ده‌ســـه‌ڵاته هه‌ڵـــسووڕێنه‌وه باڵاکـانی (YNDK)ه، بـۆ مـاوه‌ی نێـوان دوو کـۆنگره لـه سکرتێری گـشتی‌و (٨) هه‌شـت ئه‌نـدامی هه‌میـشه‌یی‌و (٢)

دوو ئەنـدامی یـەدەگ پێکـدێتو ئـەم کارانـەش جێبـەجێ دەکات:

١- ئـەو راسـپاردەو بڕیارانـەی کـە کـۆنگرە دەریـدەکات جێبـــەجێی دەکـــاتو بەشـــێوەیەکی راســـتەوخۆیش لێپرسراوە لەئەنجامدانی.

٢- دیـاری کردنـی هەڵوێـستی YNDK بـەپێی بنـەمای سیاسی کۆنگرە.

٣- بڕیـــاردان لەســـەر هەیکـــەلی ڕێکخـــستنی YNDKو پێگەیاندنی کادیرانو پێشخستنیان.

٤- دیاری کردنی پەیماننامەی بـەرەیی لەگـەڵ حیزبەکانـدا بەپێی بڕیارەکانی کۆنگرە.

٥- هەڵبژاردنی ئەندامانی مەکتەبی سیاسی YNDK.

مادەی سیانزەهەم: مەکتەبی سیاسی:

لە چوار ئەنـدامو سـکرتێری گـشتی پێکـدێتو ئـەم کارانـە جێبەجێ دەکات:

١- جێبەجێکردنی بڕیارەکانی کۆنگرەو کۆمیتەی سەرکردایەتی.
٢- سەرپەرشتیکردنو بەدواداچوونی ڕێکخستن.
٣- ئامادەکردنو پێشکەشکردنی ڕاپۆرتی دەوری بۆ کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتی.

مادەی چواردەهەم: سکرتێری گشتی:

١- بەرپرسیاری یەکەمی (YNDK)ەو بەرپرسیارە لەچۆنیەتی بەرەوپێشەوەبردنی خەباتو چارەسەر کردنی هەر گرفتێك كە دێتە پێش YNDK.
٢- دوا واژۆ (تصديق)ی هەر پرۆتۆکۆڵو ڕێککەوتننامەیەك لەسەر ئاستی ناوخۆییو ناوچەیی‌و نێودەوڵەتیشدا بۆ ئەو دەمێنێتەوەو لێی بەرپرسیارە.

٣- هـەر لێـدوانێکی ڕەسمـی کـە بـەناوی (YNDK)ەوە بـدرێ لـە هــەر مەسـەلەیەکدا ڕاسـتەوخۆ بـۆ ئـەو دەمێنێتەوەو لێی بەرپرسیارە.

٤- سەرپەرشـتی تـەواوی کۆبوونـەوەکانی مەکتـەبی سیاسیو کۆمیتەی سەرکردایەتی دەکات.

٥- لەکاتی بەرامبەری دەنگەکاندا سکرتێری گشتی لە هەر لایەك بێت ئەو لایە دەیباتەوە.

مادەی پانزەهەم: هەرەمی ڕێکخستن:

هەرەمی ڕێکخستنی (YNDK) لەخوارەوە بۆ سـەرەوە بـەم شـێوەیە پێکـدێت: (شـانە، پـۆل، ڕێکخـراو، ناوچـە، هــەرێم، مەکتـەبی ڕێکخـستن، کۆمیتـەی سـەرکردایەتی، مەکتەبی سیاسی، کۆنفرانس، کۆنگرە).

یەکـــەم: شـــانە: خانــە ســەرەکییەکانی ڕێکخـــستنی (YNDK)ە لەســەر بنــچینەی شــوێنی کــارو دانیــشتن دادەمەزرێ، سنووری کارەکانی لەمانە خۆی دەگرێتەوە:

١- سیاسەتی YNDK بـڵاو دەکاتـەوەو جـەماوەر جۆش دەدات.

٢- ڕێکخستنی جەماوەرو ڕاوێژکردنیان بەپێی بڕیارەکـانی YNDKو ئامانجەکانی YNDKشیان پێ بناسێنێ.

٣- گرنگــی دان بــەڕای جــەماوەرو گیروگرفتــەکانیانو گواستنەوەیان بۆ ستافە باڵاکانی YNDKو کارکردن بۆ چارەسەرو ئەنجامدانیان.

٤- بڵاوکردنەوەی ئەدەبیاتو بڵاوکراوەکانی YNDK.

٥- کۆبوونــەوەی هەفتانــەی خــۆی ئــەنجام بــداتو دانیـشتنەکان بـەرز بکاتـەوەو دارایـی خـۆی بـە لێژنـە لێپرسراوەکان بگەیەنێت.

٦- گفتوگۆ لەگەڵ ئەوانەدا بکات کە داوای بوونە ئەندام دەکەنو متمانەیان پێ بداتو بیان پاڵێوێ.

٧- هەر ئەندامێك لەشانە لێپرسراوە لەچالاکییەکانی شانەی خۆی بەهاوکاری کردن لەگەڵ ئەندامانی دیکەدا.

٨- هەر شانەیەك لە (٣-٥) ئەندام پێکدێتو لێپرسراوێکی دەبێت.

دووەم: پۆل: لە (٣-٥) شانە پێکدێتو لێپرسراوێتی دەدرێتە دەست ئەندامێکی رێکخراو، بەرپرسیشە کە هەفتانە راپۆرت بۆ رێکخراو بەرز بکاتەوە.

سێیەم: رێکخراو: لە هەر گوند یا گەڕەکێك لە (٣) ئەندامو (٢) یەدەگ پێکدێتو سەرپەرشتی (٣-٥) پۆل دەکاتو لێپرسراوێتی دەدرێتە دەست ئەندامێکی ناوچەو بەرپرسیشە کە (١٠) رۆژ جارێك راپۆرت بۆ ناوچە بەرز بکاتەوە.

چـوار: ناوچـه: لـه هـەر ناوچـەیەك یـا شارۆچـكەیەك یـا قەزایەكدا لێژنەیەكی ڕێكخستن لە (٢) كـارگێڕو (٢) ئەنـدام پێكـدێت، لێپرسـراوێتی دەدرێتـە ئەنـدامێكی هـەرێم، چالاكیەكانیشی لەسنوری دەسەڵاتی خۆیدا ئەنجامـدەدات، لێپرسراویـشە بەرامبـەر هـەرێمو راپۆرتـەكانی (١٥) رۆژ جارێك بۆ هەرێم بەرزدەكاتەوە.

پێنجەم: هەرێم: لەسەر ئاستی پارێزگایـەك لـە (٤) كـارگێڕو (٢) ئەنجام پێكدێت. (بەڕەچاو كردنی چڕی دانیـشتووانو فراوانی ناوچەیەكی جوگرافی پێكدێت).

بـەپێی سـنووری بـەڕێوەبردن دەسـەڵاتی بـاڵای YNDKەو، لێپرسـراوە بەرامبـەر بـە مەكتـەبی ناوەنـدی ڕێكخـستنو، لێپرسـراوێتی هـەرێمیش دەدرێتـە دەسـت ئەنـدامێكی كۆمیتـەی سـەركردایەتی و، ئەمانـەش جێبەجێدەكات:

١- سەرکردایەتیکردنی چالاکییەکانی YNDK لەبواری سیاسیو ڕێکخستنو جەماوەری (لەسنووری بەڕێوەبردنو دەسەڵاتی خۆیدا).

٢- چالاکییەکان بەپێی ڕەچاوکردنی تایبەتمەندی توانای کەسایەتی بەسەر ئەندامانی دابەشدەکرێت.

٣- ڕاپۆرتە دەورییەکانی هەر (٣٠) ڕۆژ جارێک بۆ مەکتەبی ڕێکخستن بەرزدەکاتەوە.

شەشەم: مەکتەبی ناوەندی ڕێکخستن: دەزگایەکی ناوەندییە بۆ سەرپەرشتی کردنی سەرجەم ڕێکخستنەکانو لە ئەندامێکی مەکتەبی سیاسیو سێ ئەندامی کارگێڕ پێکدێتو بەرپرسیاریشە بەرامبەر هەموو دەزگاکانی سەرووی خۆی لەهەرەمی ڕێکخستندا.

ئەرك و دەسەلاتەكانی:

١- سەرپەرشتی هەموو ڕێکخستنەکان دەکاتو لێپرسراویشە بەرامبەر تۆکمەییو گەشەکردنی ریزەکانی ڕێکخستنو مافی هەر پێشنیارو داواکارییەکی گونجاوی هەیە بۆ ئەم مەبەستە بۆ سەرووی خۆی بەرز بکاتەوە.

٢- سەرپەرشتیکردنی هەڵبژاردنی ستافی ڕێکخستنەکانی YNDK دەکات.

٣- مافی پێشنیارکردنی هەیە، لەگۆڕینی بەرپرسی هەرێمەکان بە گفتوگۆ لەگەڵ کۆمیتەی سەرکردایەتیدا.

حەوتەم: کۆنفرانس: لە هەر حاڵەتێکی نائاساییداو لەسەر داوای دوو لەسەر سێی (٣/٢)ی ئەندامانی کۆمیتەی سەرکردایەتی دەبەسترێ، لە ئەندامانی سەرکردایەتیو ئەندامانی مەکتەبە ناوەندیو ئەندامانی هەرێمو جێگیرەکانیان پێکدێت.

کارەکانیشی لەمانە سەرچاوە دەگرێ:

١- هەڵسەنگاندنی بارودۆخی سیاسی.

٢- هەڵسەنگاندنی کارو خەباتی ماوەی رابردووی YNDK.

٣- چاوخشاندن بە پلانی کارکردنو دانانی پلانی نوێ بۆ کارو خەباتی YNDK.

دەسەڵاتەکانی:

١- بە زۆرینەی دەنگ بۆی هەیە (٣/٢)ی ئەندامانی کۆمیتەی سەرکردایەتی بگۆڕێ.

٢- لەسەر بەرنامەو پێڕەوی ناوخۆ چی هەبوو بۆ کۆنگرە ئامادەی دەکات، بەڵام تا کۆنگرە بڕیاری لەسەر نادرێت.

هەشتەم: YNDK بۆی هەیە نووسینگەی خۆی لەدەرەوەی وڵاتدا بەپێی بڕیارێکی کۆمیتەی سەرکردایەتی بکاتەوە، ئەم نووسینگەیەش راستەوخۆ بەرامبەر کۆمیتەی سەرکردایەتی بەرپرسیار دەبێت.

بەشی پێنجەم

دارایی

مادەی شانزەهەم: دارایی YNDK پێکدێت لە:

١- ئابوونەی ئەندامان.

٢- داهاتی چاپەمەنیو پرۆژە جۆراوجۆرەکان.

٣- یارمەتی حکومەتی کوردستان.

٤- کۆمـــەکی رێکخـــراوو کەســـایەتییە ســـەربەخۆو وڵاتپارێزەکان.

مـــادەی حەڤدەهـــەم: لەحاڵـەتی خـۆ هەڵوەشـاندنەوەی YNDKدا بـەرەسمی هـەموو پـارەو پـولو کەلوپەلـەکان پێشکەش بە حکومەتی کوردستان دەکرێت.